

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	6 korona	—	fillér
Félévre	3	"	—
Negyedévre	1	"	50

Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
Egyes szám ára 20 fillér

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb a „Pázmány-sajtó” címre küldendők, (Deák-tér 19 szám)
Hirdetések jutányos árban vétetnek fel
Nyilttér sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

Aratás után.

Az aratás eredményével immár általában tisztában van az ország.

Térdreborulva, ajkainkon imádsággal adjon a nemzet hálát, hogy e nehéz esztendőben és e még nehezebb viszonyok közt jó, sőt bő terméssel áldotta meg Isten a magyar népet. A csapások daczáraként minden-napi kenyere. Ez pedig nem kis dolog ám! Erősíteni fogja a nemzetet, kitarásra ösztönzi, hogy reméljen és küzdjön jogaiért.

És különösen megtanítja arra, hogy becsülje meg a földet, mert hej, ez a föld legdrágább kincse a magyar népnek. Mindenki megtalálhatja benne a maga kivánságát, minden emberfia tőle várhatja sorsának jobbra fordulását. Ha a parasztnak van pénze, akkor minden jobban megy — szokták mondani. És bizony ez igaz is. A csizmadia több csizmát ad el, a kereskedő is megérzi ám, hogy jó termés van. És vajjon, kik készpénz fizetést huznak, nem könnyebben élhetnek e?

A kik az agrároknak ellenségei, azok szokták mondani, hogy egy nemzet csak nem hagyhatja sorsát, egy esztendei életét a napsugárra, esőre, egyszóval az idő szeszélyeire.

Hát hiszen ki akarja ezt? Illetőleg ki nem akarja, hogy legyen

ennek az országnak virágzó ipara és kereskedelme!

Csak azt lássák be már, hogy addig, míg az ország mezőgazdaságát nem tesszük virágzóvá, addig mondjuk, hogy virágzó iparunk és kereskedelmünk sem lesz.

Megengedjük, hogy a mi gazdaságunk nagyon is egyoldalú. Talán éppen ez az oka, hogy annyira ki vagyunk téve az elemi csapásoknak. Hogy a magyar kisczagja még most sem tanulta meg azt a régi-régi példaszót: „Segíts magadon, akkor az Isten is megsegít.” Nem tud igenis a magyar gazda *érelmes* lenni, mint a bolgár kertészek például. A kik kiaknazzák amazutolsó talpalatnyi földet. A magyar gazda előtt csak a buza (szem) termelésnek van értéke. Ő nem pamacsol garasos zöldségfélékkel. És hányszor történik aztán, hogy bizony a garasos növények többet hoznak, mint az *olcsó buza*.

Mert igenis, a mi gazdáink nem boldogulásának egyik nagy, mondhatni agg okozója — a buza árának mesterséges lenyomása. A tőzsde spekulációja.

A magyar gazda valóban legtöbbször hasonlít ahhoz az egyszerű emberhez, a kinek, mikor foga volt, nem volt mit ennie. Mikor pedig bőségesen volt harapni valója: akkorra kihullott a foga. Vagyis, ha

van a magyar gazdának bő termése, akkor lenyomják az árát. Azon veszi észre, hogy kiadásain túl alig van nyeresége.

Nincs tehát más hátra, ha mezőgazdaságunk elakadt szekerét ki akarjuk menteni a kátyuból, mint megregulálni erősen a börzét és a papir-buza komédia ellen minden törvényes eszközt megragadni.

Nincs más hátra, mint félre tenni azt a esökönyös és jól ismert magyar elvet, hogy hát az apám is így gazdálkozott. Félre tenni és tanulni, az új kor vívmányait felhasználni. Az az, nevelni kell a népet újra! Ezt pedig már a népiskolában kell megkezdeni. Ne bajlódjék olyan sokat a magyar fiu népiskoláinkban a vörös utáncsesal, meg a gorillákkal, hanem tanulja szeretni ezt a magyar földet, és felhasználni mindazon eszközeinket, melyek boldogulására körülte kínálkoznak.

Méltatlan adórendszer.

Hazánk legkiválóbb politikusi évek óta állandóan sürgetik a mostani már-már elviselhetlen adóztatási rendszer megszüntetését s egy új törvény hozatalát, mely eme méltánytalan, gyakran türethetlenn s igazságtalan adóztatásnak véget vessen.

Maga a miniszterium is évek óta ígérgeti, hogy egy általános adóreformmal a mostani áldástalan rendszert megszünteti. De

TÁRCZA.

Uti emlékek

Zimonyban, Belgrádban, Szegeden.

Ujvidéken szóba került a belgrádi kirándulás. Ki tudja, mikor juthatok Belgrádra ily közel, gondoltam magamban. Összerültünk vagy 25-en, néhány nő is volt a társaságban. Rendbe hozta a rendező utleveleinket. Este tehát Zimony felé vettük utunkat. Előbb azonban megfordultunk Indiában. — Tetszik tudni, ez nem sokkal messzebb van Ujvidéktől, mint Makó Jeruzsálemtől. (Egy puszta neve).

Zimonyban a Central-szállóba hajtatunk. Itt a kerti helyiségben szép tamburazene mellett vacsoráltunk. Másnap reggel felmentem a milleniumi emléktoronyhoz, mely a Duna parton egy magaslaton, régi várnak a helyén emelkedik; még látszanak

a bástyák kőalapjai. Igen szép maga a torony. Középtájon terasz, ennek négy szegletét kisebb kupolás tornyok ékítik; közöttük emelkedik a esuesos tetejű torony, rajta terulmadár lebegteteti szárnyait. Csak a kis tornyokig mentem fel. Innen is nagyszerű a kilátás a madártávlatban elterülő Zimonyra és a Dunán át, mely itt hatalmasan kiszélesedik, Belgrádra. Zimonyban is bőségben fel volt a piacon halmozva a szép konyhazöldség.

9 órakor indult a hajó Belgrádba, de miután nem voltunk együtt, már a közös utlevelünk miatt is be kellett a többieket várunk. Így csak 10 órakor indulhattunk. 32 fillér, és a hajó átvisz egy más országba. A hajón egy funál, ki pénzváltásra ajánkozott, váltottam 2 k. 6 f-t szerb pénzre. Belgrádban elmentünk a muzeumba, innen a várba. Legjobban meghatott a vár árkából felhangzott lánczesörtetés. Föltételezem, hogy csak katonai deliquensek sinylődnek itten, lábukon lánczokkal terhelve. A közszemlére ki-

tett ágyuk között láttunk elfoglalt török ágyukat is. Találkoztunk különböző katonákkal. Derék, szép szál legények, az öltözetük is szép: hosszú esizmaszár, sapkájuk mint az orosz katonaké, csillagjaikat pedig vállukon hordják.

Ebédre egy földihez mentünk. Majer a neve. Mi is letetne más? Majer itt, Majer ott, Majer mindenütt. Ebéd után villamos vasutra ültünk, mely a *Topsiderbe* vitt, utközben láttuk a konákat. Meglehetősen szép, modern, kupolás tornyos palota. Belül ugy sem tekinthettük meg; mert otthon volt a királyi pár. *Topsider* szép liget. Itt ölték meg orozva Obrenovics Miklóst, a király nagybátyját. Megtekintettük itteni házát és azon szobát, hol meghalt. Az egész szoba, ágya, az ágyon török feze sat. úgy van még, mint az halálos perczében volt. Egyszerűség és szilárd-ság által tűnik ki az épület. Egy óriás platan is magára vonja az ember figyelmét; számos, ernyőalakban vízszintes koloszális

Tényleg csak

INGLIK JÓZSEF szabó-üzletében szerezhetjük be **hazai gyártmányu** gypaju-szövetből esinosan kiállított, **legjobb szabásu tavaszi felöltőinket** és **öltönyeinket, hol papi öltönyök és reverendák** a legszebb kivitelben készülnek. Készít **sikkes szabásu mindennemű egyenruhákat, raktáron** tart mindennemű egyenruházati cikkeket. Szatmár, Deák-tér, Városház épület.

olyan formán jár el, mintha az orvosok az élet és halál között lebegő beteg fölött konsultálva megállapítják a diagnoszt, azonban a kétségbeesítő betegség dacára sem alkalmazzák a biztos hatású gyógyszert. S így nagyon természetesen a feltétlen halál, melynek egyedüli oka a könnyelmű hallgatás.

Az adók különböző neme, faja és sokasága között legterheesebb a II. osztályu kereseti adó, mert ez azokat sújtja főképen, kikre a legcsekélyebb összeg is nagy súlylyal nehezedik.

Az 1875: XLVII. tcz. 13. §-a szerint II. oszt. ker. adót fizetnek mindazok, kiknek földjük vagy házuk van, vagy tőkekamat és járadék adóval vannak megróva.

Ennélszerencsétlenebb intézkedésenincs a ma életben levő egyenesadó törvénynek.

Hogy ez így van, arról az alább elmondott egy esetből is mindenki teljesen meggyőződhetik.

Egy napszámos, kinek megelőzőleg ingatlan birtoka nem volt, hosszú időn keresztül összkuporgatott 200 koronáján vásárol a szatmári határban 1 kat. hold kiterjedésű III. oszt. szántóföldet, melynek évi

földadója	— — — —	2 kor. 68 f.,
ált. jöv. pótdója	— —	1 kor. 20 f.,
községi „ „	86%-al	2 kor. 30 f.,
orsz. bet. áp. „	— —	kor. 08 f.,
		összesen 6 k. 26 f.

Mikor azonban elkövetkezik az adófizetés ideje s jelentkezik, hogy a kis földeskéjének évi adóját kifizesse, legnagyobb rémületére azt hallja, hogy az bizony 17 kor. 60 fill. Nagyon természetesen, hogy nem tudja megérteni, hogy miképen lett a 6 kor. 26 fillérből csaknem háromszor akkora összeg. Hát bizony ezt semmi más, mint a II. oszt. ker. adó idézte elő.

Mert minden legcsekélyebb értékű ingatlanok tulajdonosa fizet II. oszt. ker. adóban maga és felesége után

állami adót	— —	6 k.-t, —
községi „	— —	5 k. 16 f.t,
orsz. b. áp. „	— —	— k. 18 f.t,
		összesen 11 k. 34 f.

tehát kétszer akkora összeget, mint a jelen esetben felhozott ingatlanok adója.

Azt kértem most, van-e olyan 200 kor.

értékű föld, melynek évi tiszta jövedelme 17 kor. 60 fill.? Azt hiszem, nyugodt lélekkel állithatom, hogy nincs.

A szegény ember nem akar megválni a már meglevő kis földjétől, 2—3 évig reménykedik, hogy hátha csak meg fog bírkozni a nagy adóval, azonban végre is arról kell meggyőződnie, hogy legnagyobb erőfeszítése dacára sem képes még az adót sem fizetni, nem hogy valami jövedelmet, illetve kamatot kaphatna befektetett tőkéje után.

Mit tehet egyebet, mint azt, hogy áruba bocsátja a már 2—3 évi adóval megterhelt ingatlant s a hogy veszik, szöszön-boron eladja akármilyen veszteséggel, csak hogy megszabaduljon az elviselhetlen tehertől. Örökre le kell mondani még a reményről is, hogy valaha ingatlan birtoka lehessen s a vagyonszerzésnek még lehetősége is teljesen el van zárva.

Azt hiszem, teljesen felesleges több esetet felsorolnom a törvény ezen szerencsétlen intézkedésének megvilágítására.

Figyelmebe ajánlom a város vezető férfainak e sorokat s kérem, tegyék azt magukévá s hassanak oda, hogy e város törvényhatósága irjon fel az országgyűléshez, szólítsák fel az ország összes törvényhatóságait hason szellemű feliratra s kérjék, hogy a még beláthatatlan távolban levő adóreform megtörténte előtt novelláris uton hozzon új törvényt a II. oszt. ker. adóra vonatkozólag, szüntesse meg ezen szerencsétlen törvényt, állapítsa meg a létminimumot, melyen alul II. oszt. ker. adó ki nem róható s a minimális összeget meghaladó adók után százalék szerint történjék a kivetés.

Bizton állithatom, hogy ennél üdvösebb munkát alig teljesíthet a törv. hatóság, mert sok elkeseredett szegény embert kötelez örök halálára.

A máramarosi ügy.

A *Hazánkban* leleplezett, a *Magyarországnban*, s csaknem az összes vidéki lapokban is szelőztetett visszaélésekre vonatkozólag Máramarosmegye alispánja egy nyilatkozatot közöl, mely a felhozott tényeket csakugyan megerősíti, csakis az elkövető személyekre nézve tartalmaz rektifikációt. A nyilatkozat köv. szól:

Csatájuk a védelmezett.
Népjog csatája volt.

Bajza.

Ritkítja párját a közlekedési hid is, mely merészen iveli át a Tiszát.

Szegedet a Tisza ajándékának lehet tekinteni; de ezelőtt pár évtizeddel a bőszült folyó teljesen visszavenni látszott, mit aze-lőtt két kézzel ajándékozott. Hanem most annál nagyobb örömmel telik el a magyar sziv, hogy főnikszként megújulva és fiatal szépségben tündöklök a legmagyarabb város.

Lukácsi György.

Betyár élet.

Ott az alföldi rónán, a kun halmok egyikénél, a pusztá-templomi fűzesben ütötte fel tanyáját Kerges Pista, a betyár.

Bujdosott éjjelen, bujdosott nappalon, félt az emberektől, kicsi gyermekektől, mert nagy volt az ő bűne.

Kicsike csecsemőt, tulajdon gyermekét küldte a halálba Csáti Boresa végett.

Üldözték is; háromszor volt már a vármegye kezében, háromszor verték rá a bilincset, s ha alkonyatkor fogták el, pirkadó hajnalra, harmatos reggelre eltűnt mégis onnan, túljátszott a megyén.

1. A múlt évi junius és julius hónapokban Közép-Apsa községben eszközölt adóvégrehajtásokba sem a körjegyző, sem a községi előljáróság be nem folyt. Azokat az 1883. XLIV. t. cz. 81. §-a értelmében kimondott felelősség alapján a községi előljáróság költségére kirendelt *állami ideiglenes adóvégrehajtó* foganatosította. Ennek működése ellen *indokolt panaszok* merültek fel, de mindenik panasz részint azonnal rendeleti uton, részint a helyszínére kiküldött Nagy Tamás pénzügyi titkár, részint a velem és a járási főszolgabíróval együtt 1901. július 18-án a helyszínén személyesen megjelent kir. pénzügyigazgató által szabályszerű módon orvosolva lettek s ezenfelül az elkövetett törvénytelen ségek megtorlásául az illető adóvégrehajtó állásából el lett bocsátva. Mindezekre vonatkozólag a részletes adatokat tartalmazó vizsgálati jegyzőkönyv s egyéb ügyiratok egy kir. állami végrehajtó fegyelmi ügyéhez csatolva, 33213/1902. pénzügyigazgatósági sz. alatt a nm. pénzügyminiszter urhoz vannak fölterjesztve. A vármegye főispánjának e hó 24-én 434. sz. rendelete folytán a pénzügyigazgató által kiküldött Nagy Tamás pénzügyi titkár és a vizsgálatnál leendő részvétellel megbízott Szaplóczay Lajos járási főszolgabíró e hó 27-én mindazon középapsai lakosokat, akik a *Hazánk* f. hó 22-iki számában mint károsultak megnevezve s ily rövid idő alatt megidézhetőek voltak, jegyzőkönyvileg kihallgatták, de egyetlenegynek sem volt panaszja sem az akkor felfüggesztve volt mostani körjegyző, sem az akkori helyettes körjegyzők, sem a többi községi előljárók ellen.

2. A budfalvi körjegyzőséghez tartozó 5 községben általam és a kir. pénzügyigazgató által, valamint a mi kiküldötteink által megállapított s állami adóban 1273 K. 48 f., egyéb adókban 885 K. 22 fillért kitevő sikkasztások miatt a bűnös vagy bűnrészes községi előljárók ellen 1901. szeptember 26-án 20779. sz. a. fegyelmi vizsgálatot rendeltem és Beres Juon felsőkálinalvi és Porody Juon budfalvi községi bírót egyidejűleg állásuktól felfüggesztettem. Ugyanakkor az összes terheltek ellen biztosítási végrehajtás vezetett. A bűnvádi eljárás megindítása végett a kir. pénzügyigazgató 1901. július 18-án a kir. ügyészséget megkereste. Az elsikkasz-

És negyedszer végre, kedves szeretője, Csáti Boresa adta a vármegye kezébe. . . .

*

Sötétedni kezdett, köd szállott a tájra. A pusztá-templomi fűzesben halotti a csend. Nem jár arra egy halandó lélek sem, mintha tudnák, hogy ott lakozik Kerges Pista élő fegyverével.

Kerges Pista nyugszik kicsi viskójában, Boresája ölében. Csáti Boresa pedig, a falu legszebb lánya, igéző szemekkel, pillegő kebellet, rózsapiros ajkkal nézi szeretőjét.

Majd felkel az s oda szól a lánynak: — Csáti Boresa hallod, csók kell a betyárnak!

Csáti Boresa felel: — Ugyan hagyjon kelmed, rosszul érzem magam.

— Nem addig a leány, iszonyú a kedvem. De a leány szabadkoczik s tizszer is elmondja egymásután a „nemet”.

Kerges Pistának felgerjed epéje.

— Csáti Boresa mondom, hallgass a szavamra, mert különben, — s puskájához nyul.

Csáti Boresa pedig mosolygó szemekkel, ravaszul oda borul a betyár lába elé s szól:

— Tied vagyok, de engedd meg, hogy előbb egy kiscigalyt hozzak a tűzre. Úgy fázom.

tott összegekért másodsorban a községeket felelőssé tenni az 1883: XLIV. tcz. 47. § a szerint törvényes köteleesség volt. *Jordy* Illés a sikkasztó körjegyző elhalt. Az elsikkasztott állami adókat az illető adózók javára a pénzügyigazgató mint teljesített adófizetést elszámoltatta és senkitől sem lett ugyanazon adótétel másodsor bevéve.

3. *Gyertyán* Flóra szarvaszói lakosnő a m. kir. esendőrjárőr által az 1890: I. t-cz. 122. § ába ütköző utrendőri kihágás miatt lett följelentve, s miután a kitűzött tárgyaláson meg nem jelent, 1 korona utrendőri pénzbüntetésben szabályszerűen almarasztaltatott. Megjegyzem, hogy Szarvaszó Maramarosszigettől csak 7 kilométer távolságra esik, s hogy a 4 koronát meg nem haladó pénzbüntetések a B. M. 1890. évi 2608. sz. rendelete szerint nem fellebbezhetők.

4. Az uzorának hivatalból való üldözése a főispán indítványára a közigazgatási bizottság 1897. évi szeptember hó 15-én 1728. sz. felterjesztésére az igazságügyminiszter által 1897. október 23-án 56983. sz. rendeletével kimondatott. Az uzora üldözésében kifejtett tevékenységet eléggé illusztrálja a feljelentések száma. Hogy kevés mafasztalás történik, ennek oka az, hogy az uzora a legnehezebben bizonyítható bűntények közé tartozik, s bíróságaink nem hajlamok, hanem bizonyítékok szerint ítélnék.

5. *Sztán* Demeter és társai szaplonczai lakosok mezőrendőri kihágás miatt az 1894: XII. t-cz. 94. §-ának i) és 95. §-ának e) pontja alapján 10—10 korona pénzbüntetésben elmarasztaltattak s ezen ítélet jogerőre emelkedett. A F. M. 83758/1900. sz. rendelete a marasztaltak által benyújtott felülvizsgálati kérelmet elutasította. *Deutsch* József jegyzőnek Szaplonczán nincs sem kertje, sem egyéb ingatlana s községi jegyzőnek első ízben 1899. november 14-én lett megválasztva, ellenben az elsőfoku ítélet e mezőrendőri ügyben 1899. június 15-én hozatott.

6. *Deutsch* József másodízben 1900. szeptember 20-án 16 szavazattal 5 ellenében lett jegyzőnek megválasztva s a közigazgatási bíróság a törvényhatósági bizottságnak e választást megerősítő határozatát az ellene beadott bírósági panasz elvetésével megerősítette. *Deutsch* József működése ellen panasz

eddig fel nem merült, irodája rendes, ő maga szorgalmas, tisztességes és magyar érzésű ember. Maramaros-vármegyének lakosai között 56, 006 izraelita van; az összes valóságos községi és körjegyzők közt az egyetlen izraelita *Deutsch* József, aki ma is szaplonczai jegyző és sem „elcsapva,“ sem „áthelyezve“ nem lett.

7. *Sztán* Juon kihágási ügye harmadfoku elbírálás czéljából 134. kih. sz. a. a nagyméltóságu belügyminiszterhez van felterjesztve s ott elbírálás alatt áll.

Miután most hivatalos ügyben Felsővisóra kell utaznom, befejezem jelen leveletem, de kijelentem, hogy a *Hazánk* 178. és 179. számaiban foglaltakra hazatértem után külön fogok felelni.

Maramarossziget, 1902. aug. 1.

Tisztelettel

Szabó Sándor, alispán.

H i r e k.

Gyászmise Schlauch bitorosért. Ő méltósága a püspök ur elrendelte, hogy az egész egyházmegye területén minden plébánián és szerzetesi templomban ünnepélyes gyászmise tartassék *Schlauch* Lőrincz dr., kardinális, nagyváradai püspök lelki üdvéért. Az előkelőségek a gyászmisére meghívandók, a hivatottak pedig a szószékről kell előlegesen értesíteni. A székesegyházban a püspök ur Ő méltósága személyesen akarja a gyászisten-tiszteletet végezni, miért is a napokban haza érkezik.

A főpásztor köszönete. Említve volt már, hogy a püspök ur Ő méltósága az ungvári Gizella-ház építésére fejedelmi adományt ajánlott fel, miért a törvényhatóság képviselőtestülete táviratilag üdvözölte. Erre a püspök ur a köv. köszönő levelet intézte Ungvár város polgármesteréhez: *Nagyságos Polgármester Ur!* Ungvár városa képviselői gyűlésének nagyságos Polgármester ur indítványára hozzám küldött szíves távirati üdvözlését hálás köszönettel fogadom. Hálával tartozom az isteni Gondviselésnek, hogy az ungvári kath. népnevelés ügyének előmozdítását czélzó áldozat meghozatalát nekem lehetővé tette. Fogadják kérem lelkes üdvözlőlkért meleg köszönetem.

Igazságügyi előléptetések. Az igazságügyi miniszter *Sereghy* Mihály dr. nagyváradai kir. ítélőtáblai titkárt a VII. fiz. osztály első, *Csilléry* Dávid nagykárolyi kir. járásbíró a VIII. fiz. osztály első fokozatába, *Koós* György s dr. *Dávid* István helybeli tszéki aljegyzőket 1902. ápril. 1. illetve jul. 1-től a XI. fizetési fokozat 1400, *Tóth* Elek tszéki irodatisztet jul. 1-től a X. fiz. osztály 1800, s *Pajda* János irnokot jul. 1-től a XI. fiz. fokozat 1400 koronás fokozatába előléptette.

Hymen. *Hagara* Viktor dr., beregvármegyei főispán kedves és művelt lelkü leányát, *Rózsikát* a napokban vezette oltárhoz Beregszászban *Toperczer* Ákos, a keresk. miniszterium ifju segédmérnöke. A fiatal pár esküvő után nászutra indult. — *Tuzson* Gábor beregvármegyei számvevő a mult szombaton esküdtöt örök hűséget Beregszászban *Nagy* Béla vármegyei árvaszéki ülnök leányának, *Ilona* kisasszonynak. — *Stoll* Béla kányaházi segédjegyző a napokban esküdtöt örök hűséget *Kőszegremetén* *Rima* Anna urónak. — *Szabadhegyi* *Szabad* Antal munkácsyegyházmegyei pályavégzett növendékpap jegyet váltott *Ivánosó* Elek verécezi gör. kath. lelkész leányával, *Annuska* kisasszonnyal. — *Wolfmayer* Viktor az „Ugoceai Takarékpénztár“ főkönyvelője eljegyezte *Bohn* Gusztáv földbirtokos leányát, *Anna* kisasszonyt Nagy-Szöllösn. — *Koós* Gábor helybeli dívat és diszműáru kereskedő szombaton esküdtöt örök hűséget *Somlyai* Erzsike kisasszonynak, *Somlyai* Kálmán ny. városi főerdész kedves leányának.

Uj főjegyző. Beregszász városának új főjegyzője van. A 8 pályázó közül *Hunyady* Gyula petneházi jegyző választott meg 54 szavazattal *Berecsényi* Miklós muzsalyi körjegyző 13 szavazata ellenében.

Áthelyezett honvédtiszt. *Recski* Endre honvéd hadnagy városunkból Maramarosszigetre helyeztetett át.

Uj szárnyparancsnok. *Marssó* Lőrincz százados helyére *Imresz* Ferencz esendőr-főhadnagyot Nyitráról nevezték ki nagykárolyi szárnyparancsnoknak, a ki már el is foglalta állomását.

Gazdasági tudósító. A földmivélsügyi miniszter *Dienes* Lajos nagy-dobosi lakost, ottani földbirtokost, Szatmárvármegye mátészalkai járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Csáti Boreca elmegy . . . emlülük egy óra, elmülük két óra s . . . vissza se jó többé.

Csáti Boreca pedig szép csillagos éjjel, holdvilág fényénél, kibontott hajzattal, vérig sirt szemekkel rohan a falu felé.

Megundorodott az élettől, el akarja azt dobni magától. Eléri a falut, s megy egyenesen a bíróhoz, megzörgeti a kaput.

Kinyilik az ablak s kiszól egy hang.

— Ki az?

— Én vagyok az, a bíró uram édes lánya, a Csáti Boreca, a Kerges Pista szeretője. A hold oda süt az ablakra, a bíró hirtelen elsáppadt arcára.

— Távozz sátn! — szólt a bíró s hirtelen bezárta az ablakot.

Csáti Boreca egyedül maradt. Körötte senki, csak a kopár, fehér falak s távol, valahol messzi egy nagy fűzes, s abban a fűzesben egy . . . borsószik a háta, ha reá gondol.

Elkezd sirni a leány s újból megzörgeti az ablakot.

Az ablak hosszú idő mulva kinylik ismét.

— Ki az?

— Bíró uram, édes apám — szól a leány — legyen irgalmas, meguntam az életem, mindent elmondok, csak fogadjon vissza szerető szívébe.

A bíró kemény szíve meglágyul. Oda hívja a lányt s kijebb nyitja az ablakot, hogy jobban hallhassa annak remegő hangját.

— Édes apám uram, bocsásson meg ez egyszer utoljára. Nem kívánok én semmit, csak azt az egyet, hogy az átok alól, attól a sulyos átok alól oldjon fel, nagy szolgálatot teszek érte még édes apámnak s a vármegyének. Keljen csak fel gyorsan, vegye a puskáját s vegyen vagy két embert s jöjjenek utánam, megmondom én, hol van Kerges Pista háza.

A bíró kinyitotta a kaput s kijött az utczára s bevezette a leányt. Felvette aztán

puskáját és harmadmagával, meg Csáti Borecával ment a nagy fűzesbe.

Kerges Pista pedig, hogy nem győzött várni, utnak indult tehát. Gondolta magában, hogy talán valami baj találja érni, ha még tovább várna. Felvette fokosát, elhagyta viskóját s ment arra, a merre az utja vezetete el-el a falutól; és csak nagy sokára jutott az eszébe, hogy kedves fegyverét ott hagyta a házban. Visszafordult tehát.

Csáti Boreca vezette az apját oda a betyárhoz.

Nem voltak már messze. Amint észrevették a hold fényénél a fűzest s abban a betyár viskóját, megbánta a lány tettét s felébredt benne Pista iránti szerelme s remegve szólt apjához.

— Ugyan édes apám, hagynók talán békén, megveri ugyis az Isten.

— Ismét a régi lettél! — mordult a

Budapesti elsőrangú pénzügyintézetnél

olcsó törlesztéses kölcsön kapható **600 koronától a legmagasabb összegig**, első és második helyen a **legrövidebb idő alatt**, oly kedvezményvel, hogy az **adós elhalálkozásával tartozása** felvilágosítást nyújt **Neuschloss-Testvérek** törvényszéki kileg bej. czég **Szatmártt, Árpád-utca 20.** sz. irodájában. Telefon 16. Minden kedden **Fehérgyarmaton** is.

Eljegyzés. Szemek Viktor, a budapesti Thék-gyár könyvvezetője vasárnap jegyezte el városunkban Bölcseövy Etelka kisasszonyt, pestmegyei Kóka község tanítónőjét.

Új igazgató. A vall. és közokt. miniszter Babare Adél fumei állami elemi s felsőbb leányiskolai rendes tanítónőt a máramaroszi geti állami felsőbb leányiskolához rendes tanítónői minőségben internatusi igazgató-nak nevezte ki a IX. fiz. osztály 2. fokozatának megfelelő illetményekkel.

Áthelyezés. A pénzügyminiszterium Jurgán Gusztáv nagykarolyi pénzügyigazgató-sági számvizsgálót saját kérelmére a rimaszombati kir. pénzügyigazgatósághoz helyezte át.

Rajztanfolyam. A kolozsvári Ferencz József iparmuzeumban most ért véget az a két nyáron át tartó rajztanítói tanfolyam, mely az ipariskolák számára képezett szaktereket. A tanfolyam hallgatói mult hó 28. és 29.-én tették le a vizsgálatot, mely írásbeli és szóbeli részből állott. A vizsgálatokat Mártonffy Márton országos iparoktatási főigazgató elnöklése mellett Györgyi Kálmán és Grünvald István miniszteri biztosok vezették. E tanfolyamon városunkból Juhász József r. kath. tanító nyert oklevelet.

Áthelyezett polgári iskola tanítók. A vall. és közokt. miniszter Posch János munkácsi polgári iskolai tanítót a halmi, Mérey György halmi állami felsőbb népiskolai rendes tanítót az upesti, Pander János munkácsi állami polgári iskolai rendes tanítót az iglói állami polgári iskolához helyezte át.

Eladott gyógyszerár. Szerednyén Speck János gyógyszerárát Teltseh Adolf okleveles gyógyszerésznek adta el.

5. Konferencia. Föl van téve a korona a szociálisták tanát fejtegető és elbíráló erkölcsbölcséleti előadásokra. E korona, mint valódi aranyból készült, nehéz a bizonyítékok és esalhatatlan következtetések súlyától; e korona tündöklök az előadás világosságának fényugaraitól. A tudós páter fáradságot és bátorságot vett magának, hogy betekintsen és hallgatóit is bevezesse a szociálista vezérek gondolatvilágába és pénzkezelési módjába. E vezérek gondolatvilága sötét; de nem olyan sötétség ez, mint a koromsötét

biró a leányára úgy, hogy az nem mert többet szólni.

Ott voltak a viskó előtt, melynek bel-sejét a hold teljesen megvilágította. Sehol senki, hire sincs Pisnak.

A biró megvakarja feje bubját, s oda szól a lánynak.

— Hallod e te Boreca, megcsaltad apádat s ut nyilt a betyárnak a menekülésre.

A lány egész testében remegett, tüzes szemei villogtak. . . .

Aztán leültek mindannyian a viskóba s várták vissza a betyárt. Nyugodtak voltak, csak a lánynak forrongott valami a keblében s csak a lány nem találta helyét sehol sem. Szeretett volna kimenni a szabadba, eltűnni a füzesbe, találkozni ismét hű szeretőjével, Kerges Pistájával.

De apja is ott volt s előle menekülni egy könnyen nem lehetett.

A hold felhőkbe burkolódzott, csipős éjjeli szél száguldott át a füzesen. Majd halotti lett a csend s a hold is eltört.

Egyszer csak megzizzen a bokor s előlép Kerges Pista, a betyár.

A lány meglátja szeretőjét, felugrik s oda rohan hozzá:

— Fuss, fuss, mert elárultalak. A betyár megáll, körülnéz, nem hisz a szemének.

éjféle. Éjjel tudniillik azért nem látunk, mert hiányzik a fényforrás, a nap; de e vezérek azért nem látnak, mert szándékosan behunyják lelki szemeket az ész fényforrása előtt, melynek neve: igazság. Igenis szándékosan behunyják szemét az igazság előtt a szociálista vezér, mikor nem akarja látni, hogy programjának első pontja is csak jogtiprásnak, csak a legtudatosabb rablásnak, vagyis a jogos tulajdonosok kifosztásának árán volna megvalósítható. Már pedig ha Velence világhírű tornya a kőalap dacára is bedőlt, mennyivel inkább össze-dőlne ama jövendő szociális állam, melynek a jogtalanság esereprétege képezné alapját. Akarattal hunyja be szemét a szociálista vezér az igazság előtt, mikor a kereszténység vezetőit irataiban és például az István-téri gyűléseken a nép ellenségeinek rágalmazza. 19 század történelme stentori hangra kap és oly energiával, mely a Niagara zuhatagát is tulkiáltja, vágja oda a szociálista vezérnek: nincs igazad, mert a római és görög, a magyar, német és szláv, sőt Európa minden népe a keresztény nép vezérek buzgólkodása folytán vetette le a barbárság daróc ruháját s öltötte fel a civilizáció szép köntösét. Kérészek vagytok ti a keresztény népvezérekhez képest; ők sasok, ti denevérek vagytok. De hasztalan; a történelem kiáltoz, a szociálista vezér pedig bedugja fülét, hogy ne hallhassa az igazságot. — Szándékosan behunyják szemét az igazság előtt a szociálista vezér, midőn a jövő államépületét Isten szuverén jogának, a természet- és erkölestörvényeknek megvetésével akarja fedél alá húzni, mert az állam lerontja saját tekintélyét, ha a legfőbb lényellen tör, melyben gyökerezik minden jog s mely végső örökké ernyedetlen rugója minden engedelmességnek. — Meglepő volt az a hatás, melyet egy jó utra tért egykori szociálista levelének felolvasása szült. A levélből kitűnt, hogy a pénz, amit a budapesti munkások keserves munkával szereztek és a miből szociális célokra maguktól megvontak, ez a pénz a vezéruak tárczáját hízalja, és a munkásnép egyszerűen ki lesz szipolyozva és be lesz csapva. A vezérek raffinirozott módon megfosztják pénztől és lelke nyugalmától. — Ezek után mig egy-

De a leány megegyeszer inti s e szózatól egyszerre föleszmél s hirtelen eltűnik, a leányzó is utána s a másik perczen már lángokban áll a viskó.

S ez alatt a csipős éjszakai szél keresztül száguld a füzesen s fű, fű rémesen. . . .

A biró előugrik a viskóból s felkapja a fegyvert.

— Kerges Pista megállj, a vármegye fogja vagy!

Kerges Pista pedig felkaczag hangosan, fogja a fokosát s röptini akarja.

A biró felhuzza a ravaszt, Csáti Boreca pedig elője ugrik a betyárnak.

A fegyver eldördül. . . . Csáti Boreca holtan esik le a földre, bársonyos kebléből lassan patakzik a vér, halványló ajakán megtörött a szó.

A betyár oda rohan gyorsan, fel akarja kapni a leányt, hogy elfusson vele, valahová messze, a rengetegbe, de a biró ráteszi kezét a Pista vállára s el sem eresztí többé.

De azért oda szól hozzá még egyszer: — Te az én fiam vagy, a szép vármegyéé, Csáti Borecát pedig egyék meg a hollók.

Azután csend. . . . csupán csak az éjszakai csipős szél száguld keresztül a pusztatemplomi füzesen s fű, fű rémesen. . . .

Király Géza.

részt köszönjük páter Búsnak a nagy szellemi és fizikai fáradságot, melybe legmagasabb színvonalon álló beszédei kerültek, másrészt fölhívjuk a magyar érzelmű szatmári szociálista vezéreket: mondjanak le a 48 korona avagy kisebb vagy nagyobb összegű sápról, mely pénzhez ezer és ezer becsapott keresztény munkás verejtéke tapad. Lássák be, hogy tévedtek és másokat is megtévesztettek. Tévedni és bukni emberi dolog, javulva fölkelni dicsőség. — A keresztény érzelmű férfiakat fölhívjuk, hogy jövő vasárnap hallgassák meg a beszédet, melyet páter Bús a kellemes kálvárián délután 5 órakor fog tartani a kongregációról, mint a keresztény alapon álló szociális tannak meleggyáról.

Segédjegyző-választás. Szerednyén a mult nap segédjegyző-választás volt. A jegyzői tanfolyamon jegyzői oklevelet nyert Kun Elemér választatott meg egyhangulag.

Visszaalakulás. A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök a máramarosvármegyei „Ferencz-völgy” kisközségnek önállóságát megszüntette és területét Técső nagyközséghez, ennek kiegészítő részeként rendelte csatolni.

Kamarási méltóság. A király nagykarolyi gróf Károlyi György földbirtokosnak a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

Kicsérült vasúti hid. Tegnap reggel a Budapestről 6 óra 10 perczkor jövő vonat beérkezése után tolták el a vasúti hid régi vasszerkezetét, s aztán helyére az újat, melynek építését pár hónap előtt kezdték. Dálben már a próba is megtörtént, két hatalmas vasmezdony előbb lassu menetben, később teljes sebességgel haladt át rajta. Nagy közönség nézte végig a nem mindennapi látványt.

Megjöttek a honvédek. Honvédeink szombaton érkeztek meg a Nyirvidéken tartott ezredösszpontosításról. Most rövid pihenő után a hadgyakorlatokra indulnak.

Vihar, jégeső. A mult vasárnap délelőtti rendkívüli forróság sejteni engedte, hogy időváltozás van készülöben. Csakugyan délután 4 óra körül hirtelen egy nagy felleg kerekedett fel, melyből városunkon átvonultában tyuktojás nagyságu jeges hullottak alá, minőt aligha láttak a legrégebb emberek is. Szerencse, hogy csak rövid ideig tartott, így nagy kárt nem csinált. Este azután valóságos istenitélet volt. Nagy viharral, dörgés és csattogás közt felleghszakadásszerű zápor zuhogott alá, mely az éj folyamán kis időközökben többször is ismétlődött. A folytonos villámlás az egész égboltozatot állandó világosságban tartotta. A villám többször is lesújtott, de épületben és emberben nem tett kárt. „Amacz” állomás közelében egy c-öszházba ütött be, mely azonnal lángra lobbant és el is égett. Nem tudjuk, lakói nem veszték-e oda. A Vécsey-ház előtt a csatornába beleütött a villám, azt bezuzta s mintegy két négyzetméternyi gödröt vágott az utcán. Csudálatos, hogy az ott keresztelő sok sodronyt, a magas épületet és a csatorna felett közvetlen közelben levő vasrostélyt kikerülve, az utca kövezetébe furódott. — Nagy-Szöllösön vasárnap délután szintén félórraig tartó galambtojás nagyságu paradicsomalakzatu jég esett, ami óriási károkat tett a tengeritermésben, szőlőkben és gyümölcsfákban. A városban egyetlen ép ablak sincs. Az üvegkereskedők nem is képesek a szükségletet fedezni. A pusztítás, amelyet a jégverés okozott, szinte leirhatatlan. Négy embert a mezőn a jég agyonvert. A buzakazlakat a szélvihar szétverte, s a rendki-

vüli jégverés a baromállományban is igen jelentékeny károkat okozott. Az utczákon jajveszékelve szalagáltak a károsult emberek, akiknek csaknem egész termésök tönkrement.

A fürdés áldozata. A máramarosmegyei Falu-Szlatinán a múlt nap fürödni ment a Tiszába az ottani állomásfőnököknek, *Ona Lászlónak* 17 éves nővére Ilona, egy viruló szép fiatal leány. Bizonyára nem ismerte a helyet, s így történhetett, hogy egyszer lábai alatt elvesztette a talajt, s feje felett összecsaptak a hullámok. A gyors segítség dacára sem sikerült megmenteni. Mikor kifogták, már halva volt.

Az ipares Otthonban vasárnap este táncmulatság volt. Mikor azonban a közönség legsűrűbben kezdett gyülekezni, tört ki az óriási vihar, mely aztán tönkre tette az egész mulatságot. A kertben szép fedett helyiség volt felállítva, csinosan feldiszítva, de lehetetlen volt az ott tartózkodás. A közönség kénytelen volt a felső termekbe menekülni, ahol aztán a rendkívüli hőség gyilkolta a jobb élvezet után vágyakozó, táncszolni és mulatni kívánó ifjúságot. A bált nem is lehetett megtartani, s ott a helyszínen történt közös megállapodás szerint két hátra elhalasztották. Tehát e hó 17-én lesz megtartva.

Vonaton esernyő alatt. Alig hihető, de ez a furcsa dolog tényé vált a szatmár-erdődi h. é. vasutnál múlt vasárnap este. Az irtózatos égi háborút nagy zápor, úgy szólván felhőszakadás követte, éppen mikor a mi kis vonatunk Szatmár fele igyekezett. Az eső az egyes kocsik tetején behatolt a kocsik belsőjébe, úgy annyira, hogy az utazó közönség kénytelen volt *esernyőt tartani*. No de ez még mind csak tűrhető lett volna, de az, hogy a hídfejnél az összes utasokat kitálalták a szabad ég alá éppen a legszakadóbb záporban — villamos közlekedés hiánya miatt — ez más kissé érzékenyebb oldalról érintette az utazó közönséget. Nem tudjuk, mi szolgálhatott akadályul a villamos vonat közlekedésénél, de minden esetre bosszantó volt. Hiába! *Drága menetjegy is, kényelmes utazás is*, ez már sok volna attól a kis vonattól. Reméljük, hogy vagy a menetjegy ára száll alább, vagy az utazó közönség igénye lesz teljes mértékben kielégítve! Amint tetszik.

Megyei pénztárak átadása. Mint a belügyminisztérium egy rendeletéből értesülünk, a megyei pénztáraknak az állami kezelésbe leendő átadása még folyó évi december hó 16-án fog megtörténni.

Templomrablók. Nagy-Boeskö máramarosmegyei községben a múlt éjjel a gör. kath. templomba ismeretlen tettesek betörték. A templompersely tartalmát és több érték tárgyat is elvittek. Oly ügyesen rendezték a manipulációt, hogy senki sem vett észre semmit, sőt nem is sejtik, kik lehettek a gonosz éjjeli vendégek. A csendőrség erélyesen nyomoz, de eddig eredmény nélkül.

Mikor a rendőr udvarol, akkor szabad a vásár mindenkinek, illetve azoknak, kik a nemrég kibocsátott főkapitányi rendeletet semmibe sem veszik, vagy legalább nem akarják venni. És kik ezek a bátor rendelészegők? Magától értetődik, hogy a baromfi kufárok. A rendőr ki van küldve, hogy a rendeletnek érvényt szerezzen, de bizony annak is sok az ügyes-bajos dolga. Kell juttatni neki egy kis időt a szórakozásra is, hisz arra szükség van éppen úgy, mint a rendre. Magától értetődik hát, hogy mikor a rendőr az egyik oldalon udvarol, akkor a másik oldalon el lehet adni vagy meg lehet venni akár egy egész piacot. Ilyenkor aztán az élelmes „kereskedők” ja-

vában alkuszának, felpénzelnek stb., csak éppen el nem viszik a portékát, mert mégis van egy kis félsz, ha nem is a rendőrtől, de egy véletlen szemes figyeltől. Rendőr van pedig elég, mert lehet látni „egy csomóban” sokszor 4-et is, de hogy a kellő felügyeletet gyakorolja, arról szó sincs. Meg van hát a rendelet, melyet minden adófizető polgár elismeréssel fogadott, de mit ér, ha a fenti módon a rendőr udvarlása közben azt könnyű szerrel ki lehetne játszani? Rósen kell lenni annak a rendőrnek. Járja be járását pontosan, mozogjon, a törvényszegőket ne engedje futni, mert ha csak egy büntetési eset is fordult volna már elő, bizonyára fekeznek magukat azok a bizonyos élelmes kufárok. Hogy pedig ezek igaz mondások-e vagy nem, arról meggyőződhetik bárki is, akinek érdekében áll. Próbáljon csak valaki venni pontban 7 órakor attól a vidéki elárúsitótól pl. egy pár kacsát. Azt fogja hallani: Kérem ez már *el van adva*; és mikor lett eladva? *7 óra előtt*. És ez így van! Beküldetett.

Vakmerő tolvaj. *Weizer Gyula*, ki pár évvel ezelőtt a Kálvária templomból a kelyheket ellopta, folyó hó 5-én délelőtt *Kovács Lajosnak* Kinizsi utca 68 számú házába az utca felső ablakon belopódzott. Szerencsére a ház asszonya, míg a jeles ifjú a szekrényekben kutatott, bejött a szobába s az összekiabált szomszédok segítségével lefűlte. Most a rendőrség gondjai alá vette s a kánikulai hőség elől hűvösre helyezte.

A gazdák figyelmébe. A jelen évben hozott, mondhatni böles törvény, lehetővé teszi, hogy a gazdák minden nagyobb anyagi megterhelhetőség nélkül biztosíthassák gazdasági cselédeiket, miáltal a gyakori cselédváltozásnak — mely bizony igen sok kellemetlenséggel van összekötve, könnyű szerrel elejét vehetnék. Most éppen itt a legalkalmasabb idő. A termésviszonyok elég kedvezőek. Minden gazdának jut annyi, hogy jó cselédjeiért azt a csekély áldozatot meghozza, miáltal míg egyrészt örök hálára kötelezi őket, más tekintetben munkaképesség esetére a szegény családokkal oly humanus tettet gyakorolt, mely méltán felhívja minden jóérező ember elismerését. Melegen ajánljuk azért ezen emberbaráti cselekedetet vármegyénk gazdáink figyelmébe.

A kincstári havaslegelők bérbeadása. A földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a máramarosi kincstári havasok a nép érdekében a jövőben, de már ez évben is parcellázás útján adassanak ki használatba. *Balogh Vilmos* miniszteri tanácsos, a földművelésügyi minisztérium elnökosztályának főnöke, a múlt hét folyamán *Kazy József* miniszteri osztálytanácsos, miniszteri megbízott, *Boronkay Gyula* és *Bekény Aladár* erdőmester kíséretében bejárta a Pribuj-havast, hogy meggyőződést szerezzen a miniszter előbb említett rendelkezése folytán még esetleg szükségesnek mutatkozó további teendőkről.

A Szatmár és Vidéke. tegnapi számában „*Alaptalan vád a szatmári pénztézetek ellen*,” cím alatt vezércikket közöl, melyben „*Egy bankista*” megleckéztet bennünket, amiért a máramarosi úzsoráról szólva, *Bartha Miklósnak* az alispáni jelentésből vett értesítése alapján ezt a kifejezést használtuk: „akkor aztán miért csudálkozik *Bartha Miklós*, ha a szatmári pénztézetek csak 14 százaléka a szatmári pénztézetek, mit beszélnek a dolgozók.” Az alispán tudja, mit beszél, mi is tudjuk, hogy mit beszélünk. A szél, mi is tudjuk, hogy jelen alkalommal ériban nem engedi, hogy jelen alkalommal érdemileg megadjuk a választ. Anyit mégis jelzünk, hogy miután *Bartha Miklós*hoz volt adressálva ez a kijelentés, aki közvetlen adressálva az állami állapotokat bolygatta, előtt a szatmármezei állapotokat bolygatta, senki sem lehet kétségben afelől, hogy a vármegyei pénztézetekről van szó. Igaz, hogy a „szatmári” kifejezésben benne van-

nak a specialiter vett szatmárvárosi pénztézetek is. De hát itt is sok a megbeszélendő. Jövő számunkban hozzá fogunk a dolghoz szólni.

Vetőmag a vízkárosultaknak. *Kazy József* miniszteri osztálytanácsos a hogyvidéki miniszteri kirendeltség vezetője *Miskolczy János* máramarosmegyei megbízottnak utasítást adott, hogy részletesen írja össze a vízkárosultak vetőmagszükségletét, hogy így a szükséglet végleges megállapítása céljából augusztus hó folyamán személyesen utazhassa be a károsult községeket. Ezen az alapon fog azután a miniszteri megbízott javaslatot tenni, az őszi és a jövő év tavaszán kiosztandó vetőmag szükségletre nézve.

Felszólítás. Felkérem a budapesti Szatmári Kör jelenleg Szatmáron időző tagjait, továbbá a városunkban tartózkodó egyetemi s akadémiai hallgató urakat, hogy egy, az itteni főiskolai hallgatótársulat általános érdeklődő ügy megbeszélésére folyó hó 10-én, szombaton d. u. 6. órakor a Korona söresarnok kerthelyiségében megjelenni sziveskedjenek. Hazafias üdvözléssel, *Dr. Cserney József*, a bpesti Szatmári Kör e. i. elnöke.

Ajánlatos szabóüzlet. Igen jó hírből áll városunkban *Inglük Józsefnek* a városház alatt levő szabóüzlete, hol a legjobb kivitelű és minőségű felöltőket, öltönyöket, reverendákat, katonai egyenruhákat szolid árak mellett kaphatja a közönség. Ez üzlet méltó a pártolásra, azért mai számunkban is közölt hirdetésére felhívjuk a figyelmet.

Hirdetmény. Miután a f. 1902. évi harmadik negyed második havába léptünk, mindenki az 1883. évi 44 t.-cz. 55. §-a értelmében felhivatik, miszerint úgy az állami, mint a községi adó és utadójának harmadik negyed-részt a múlt évi adókiivetéshez arányítva folyó évi augusztus hó 15-ig a városi pénztárba annál is inkább fizesse be, mivel ezen időn túl a folyó évi adók után késedelmi kamat fog számíttatni és szeptember 1-ső napjától a hivatolt törvény 56. §-a szerint a végrehajtási eljárás fog alkalmaztatni. Együttal értesítettük a t. közönség, hogy úgy az állami mint a községi adóhátralékokat, valamint az utadó, iparkamarai illeték, hadmentességi díj, jog- és bélyegilleték, ipartanodai tandíj, illeték egyenérték, műgyaloglási adó, villany, vagy bármi néven nevezendő hátralékok 8 nap alatt annál inkább fizesse be, mivel ezen idő eltelté után a városi pénztár ezen követeléseit végrehajtás útján fogja behajtatni. Szatmár-Námeti, 1902. aug. 1. *Pap Géza* polgármester.

A villamos elgázolások megállása. Az a sok megrendítő elgázolási eset, mely a villamos vasutak meghonosítása óta a nagy városokban történik, a gondolkodó emberbarátokat üdvös törekvésre bírta. Céljuk volt olyan biztonsági intézkedéseket kitalálni, amelyek ezt az állandó veszedelmet elhárítanák. A baj nemcsak technikai okokból származik, hanem voltaképpen mélyen gyökeredzik az emberi természetben. Ezért jutott *Vándory József* fővárosi tanár arra a gondolatára, hogy ezen a bajon gyökeres módon, csak megfelelő nevelési rendszerrel lehet segíteni. Kutatta azokat a bennünk rejlő okokat, amelyek éppen állandóvá teszik a veszedelmet. Sok évi megfigyelés és buzgón gyűjtött tapasztalatok föltárják ezeket az okokat, amelyek megszüntetése a baj egyedüli gyógy módja. Megfelelő neveléssel kell az emberiséget folytonos védekezésre előkészíteni. E nevelést az iskolában kell kezdeni, hogy már az ifjúságba beleneveljük az óvatosságot, a mi nemcsak a nagyvárosi forgatosságot, a mi nemcsak a nagyvárosi forgatosságot ellen véd meg, de a mindennapi élet száz meg száz véletlenével és ve-

szedelmével szemben is biztonságot nyújt. Arra a helyes elvre jutott rá, hogy a balesetek elkerülésének a kérdése, nem annyira alkalmas mentőkészülékek sikerétől, mint inkább attól függ, hogy helyes nevelési elvek által sugalt forgalmi szabályzatot, megfelelő óvintézkedéseket léptessenek életbe. Kora ifjúságától helyesen nevelt közönség és helyes forgalmi óvintézkedések küzdhetnek meg csak sikeresen a veszedelemmel. Amit pedig ily természetes uton elérni nem sikerülne: a véletlen balsors és nagyfokú emberi gyarlóságok elidézése szerencsétlenségek elkerülését, azt Vándory József épen egyszerűségükkel fogva kitűnő technikai javaslatokkal éri el. Olyan változásokat ajánl a villamos kocsik alkotásán, melyek lehetővé teszik, hogy a veszedelemben forgó ember akár önmagát mentheti meg — szinte ösztönszerűen — akár pedig a peronon levő egyik-másik utas vagy kocsivezető jöhet idejekorán segítségére; de még a legrosszabb esetben is meggátolják, hogy a baleset súlyos lefolyást vehessen. Módotokat ajánl arra is, hogy maga a kocsi szerkezete akadályozza meg a közönséget abban, hogy saját tudatlansága, ügyetlensége, vagy gondatlansága, szóval: gyarlósága folytán jusson veszedelembe. Így például, hogy egyet említsünk, elmés ajtószervezetet ajánl, mely lehetetlenné teszi a menetközben és a meg nem engedett oldalon való fel és leszállást a kalauz ellenére. Vándory József, kinek emberbaráti intenciói a budapesti burbarát-mozgalom szervezése idejéből ismeretesek, külföldi tanulmányutja alatt sokat érintkezett e dologban a szakkörökkel és hatóságokkal. Javaslatát mindenütt figyelemmel és helyesléssel fogadták. Ez indította arra, hogy világosan megírt füzetben adja ki javaslatát. Munkájának címe: „A villamos vasuti elgázolások meggátolása. Javaslat a nagyközönség mihezartására.” Vándory József ezt a javaslatot Európa több kormányának és nagyobb városainak előterjesztette, ahol az elismeréssel és érdeklődéssel találkozott. A porosz államminiszter köszönő levélben tudatta, hogy a javaslatot részletes tanulmány tárgyává tette. Az aktuális javaslatot tartalmazó füzetet, melyhez magyarázó rajzok is vannak csak magyar és német kiadásban minden könyvkereskedés útján Toldi Lajos könyvkereskedéséből (Budapest, II. Fő-utca 2.) 1 koronáért megszerezhető, a legmelegebben ajánljuk olvasó közönségünknek.

Felhívjuk a birtokos-osztály figyelmét Neuschloss Testvérek szatmári cégnek lapunk mai számában közölt hirdetésére. A cég megbízhatósága folytán ajánljuk gazdáinknak, hogy ezen kedvezményes kölcsönt vegyék igénybe.

Eladó szőlő.

A néhai **Keszler Ferencz** hagyatékához tartozó **apahegyi szőlő 1902. augusztus 30-án d. e. 10 órakor** az apahegyi bíró lakásán el fog árvereztetni. Kikiáltási ár 6081 kor. Bánatpénz 10%.

Hirdetmény.

A Turterebes és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezetébe egy jó családból való **fiu** tanulóul felvétetik.

Értekezhetni a fogyasztási szövetkezetnél **Turterebesen.**

LAPUNK KIADÓHIVATALA UTJÁN MEGRENDELHETŐ
CSEKÉLY HAVI RÉSZLETFIZETÉS MELLETT.

Franklin társulat kiadása.

Magyar remekírók

A magyar irodalom főbb művei.

A magyar nemzeti irodalom kincsesházát képezi a Magyar Remekírók 55 kötete, melyben benn van az összes magyar klasszikusok minden maradandó alkotása. — A magyar klasszikusoknak ez első és egyetlen egyöntetű összkiadásának ára 55 kötetben, diszes vászonkötésben **220** korona.

Csakis a Franklin-féle **MAGYAR REMEKÍRŐK** gyűjteményében található a magyar klasszikusok összességét, mivel Arany János, Arany László, Bajza József, Czuczor Gergely, Garai János, Kemény Zsigmond, Szilágyi Ede, Tompa Mihály, Vörösmarty Mihály, Vajda János műveinek kiadási joga a Franklin Társulat kizárólagos tulajdonát képezi és azokat más kiadó ki nem nyomathatja.

MINDEN REMEKÍRŐ MUNKÁIT EGY KIVÁLÓ MAGYAR ÍRÓ LÁTJA EL BEVEZETŐ MELTATÁSSAL ÉS ÉLETRAJZZAL.

KEDVEZMÉNY
A MAGYAR REMEKÍRŐK
MEGRENDELŐINEK.

Magyar Remekírók megrendelői 20 koronáért kapják Ez az egyedüli teljes magyar Shakspeare, Petőfi, Arany Vörösmarty stb. fordításában s mint ilyen, méltó ki egészítője a Magyar Remekírók-nak.

Ezeket kívül benn lesz a **MAGYAR REMEKÍRŐK** könyvtárában: Balassa Bálint, Berzseny Dániel, Csiky Gergely, Csokonai Vitéz Mihály, Deák Ferencz, Eötvös József br, Fazekas Mihály, Gyöngyössi István, Gvadányi József, Kármán József, Kazinczy F, Kisfaludy Károly, Kisfaludy Sándor, Kölcsey Ferencz, Kossuth Lajos, Madách Imre, Mikes Kelemen, Pázmány Péter, Petőfi Sándor, Reviczky Gyula, Széchenyi István, gr; Teleki László gr, Zrínyi Miklós, Népies Lyra, Néphalladák, Kurucz-költészet

RENDELŐ-LAP.

A Heti Szemle kiadóhivatala útján ezennel megrendelem a **Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénnytárs.-tól Budapest, VIII., Üllői-ut 18.**

a) A „Magyar Remekírók” 55 kötetben 220 kor-ért, fizetendő sorozatonként 20 kor. utánvétellel.
b) A „Magyar Remekírók” és Shakspeare műveit 240 koronáért, fizetendő sorozatonként 20 kor. utánvétellel. c) A „Magyar Remekírók” és Shakspeare műveit 240 koronáért, fizetendő 4 ko-

ronás havi részletekben. d) A „Magyar Remekírók” Shakspeare nélkül 220 koronáért, fizetendő 3 koronás havi részletekben.

A gyűjtemény első sorozata megjelent, félévönk int jelenik meg egy-egy 5 kötetes sorozat.

A részletek az első szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én *Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénnytársaság* pénztáránál Budapestben fizetendő mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítő nincs. A részletek benn tartása esetén a folytatólagos kötetek a részletek pótlásáig visszatartatnak; a lejárt s le nem fizetett részleteket a Társaságnak jogában áll, a pórtóköltésig hozzászámítása mellett, postai megbízással beszedni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű vételára esedékessé válik. A vételár első részlete az első szállításkor utánvétetik.

Lakhely és kelet:

Név és állás:

Olvasható aláírást kérünk.

Tóth Albert

KÉPFESTÉSZETI SZOBRÁSZATI, OLTÁR ÉPÍTÉSI ÉS ARANYOZÓ MŰTERME

☞ **SZATMÁRON,** ☞

Készíték oltárokat, szószékeket szentsírokat Lurdesi barlangokat és aekonosztásokat. Régi oltárok aranyozását *kitisztitom* és *kijavitom*. Továbbá műtermemben készíték szent **szobrokat** mindenféle nagyságban és kivitelben u. m. *fából műköből és gypsből*. Festek oltárképeket, templommenyezetet, stáció és *z iszló képeket* művészies kivitelben. Festek mindenféle felekezeti templomokat. Továbbá *termeket, épületeket, szobákat*, elvállalok mindennemű *mázoló* munkát, *tapetázást, czimer* és *czégfestést, czégerítést* mindenféle aranyozást *üveg, czég, tábla festését* és tükkörfényű *aranyozását*, a legjutányosabb árakban.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

A munka megtekintésénél utiköltséget nem számítok fel.

Legnagyobb raktár

teljesen felszerelt *szüretelési* és pinczegazdászati eszközökben. Gyári áron szállít kitűnő szerkezetű

„Mabille” rendszerű borsajtókat,

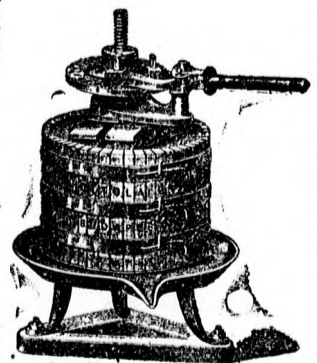
mely rendkívül csekély erőszükséglet mellett meglepő eredményt képes felmutatni. Magas nyomású és folyton működő *sajtókat*, munkaképesség 12 óra alatt 15.000 kilogram szőlő.

Legjobb szerkezetű szőlőzuzók, gyümölcsajtók, borszivattyu, erjesztő edények.

Nagy választék a legfinomabb *szőlőszedő* és *válogató ollókban*.

SCHOTTOLA ERNŐNÉL,
Budapest, szőlő és pinczegazdászati osztálya
VI. Andrassy ut 2.

☞ Árjegyzék és ismertetések ingyen és bérmentve! ☞

Ingyen és bérmentve

kap mindenki egy kézi könyvet, miáltal mindenki azon helyzetbe jön, hogy hideg uton

Essenciával,

a legjobb és kis mennyiségben is liqueur és rumot magának előálíthat.

Watterich A.

Budapest VII. Dohány-utca 5
Alapított 1869. Alapított 1869
Jutalmazva 8 éremmel és hitelt érő okmányokkal.

Értesítés.

A szatmáregyházmegyei alapítványi pénztárból a jövőben adandó 2000 koronás és ezen összeget meghaladó kölcsönök kamata

6⁰/₀-ra

lett leszállítva.

A gondnokság.

ÜZLET KIADÁS.

Radetzky Károly 33 éven át legjobb hírnévnek örvendő nagymajtényi vegyes kereskedése f. é. szeptember 1-re családi körülmények miatt

kiadó.

N. Majtény (Szatmár m.)

Özv. Radetzky Károlyné.

Tüzifa-eladás.

2 éves vágásu első rendü

hasáb bükk és gyertyán

vegyesen, köbméterje

6 korona

1 kis kocsi (10 köbméter) vételnél 57 korona 50 fillér,

1 nagy kocsi (20 köbméter) vételnél 115 korona.

házhoz szállítva.

Legkevesebb 2 köbméter szállítható.

Megrendelhető a Szatmár-erdői h. é. vasut üzletkezelőségénél, Szatmár, Deáktér 24 sz. (Takarék-pénztári épület).

Árjegyzék.

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

Telefon 85.
Helyi 1 kor. értékű vásárlás már helybe szállítva.

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL
Szatmár, Széchenyi-utca sarkán.

Helybelli megrendelések hazaszállítva.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül készpénz, vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendmény pontosan eszközöltetik.

Friss husok.		Füstölt áruk.	
frt.	kr.	frt.	kr.
1 ko. I. Marha hus	52	1 ko. debreczeni páros	80
" " Sertés "	52	52 Lengyel kolbász	76
" " Borjú "	56	" " Sonka kolbász	80
" " Bárány "	—	" " krakói "	80
" " Juh "	—	" " Krinolin "	80
" " Friss háj olvasztani	56	60 Parizer "	80
" " szalona "	52	56 Máj sajt	80
" " " bőr nélkü "	56	" " Disznófej sajt	64
" " Friss kolbász bors	100	pár Virsli tormás	4
" " fok. citr.	60	100 pár frankfurti	8
" " Friss zsír	68	100 drb. Salvaládé	4
Kolbász áruk.		Füstölt áruk.	
1 ko. Szalámi	180	1 ko. Sonka páczolt	1
" " füst. magyar kolb.	80		

Szalonák.

1 ko. Sonka esont nélkül	1	10
" " " kifőve	2	—
" " Császár hus bőrrel	80	—
" " Karaj bőr nélkü	80	—
" " Lapoczka és oldal	64	—
1 ko. Páczolt nyelv	1	—
1 drb. Sertés nyelv	20	—
1 ko. Tepertő	60	—

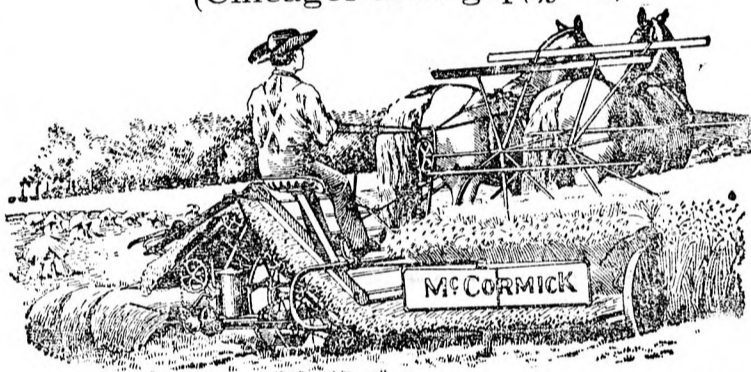
Tisztelettel

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

Mc Cormick Harvesting Machine-Company.

(Chicagói aratógépgyár.)

GRAND PRIX,

PARIS 1900-ban,

Kéveköto aratógép,
Fűkaszalógép,
Köszörűkészülék

„Daisy“ marokrakó aratógép,
Széna gyűjtő gereblye és
Kévekötofonal

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta és nem kérdezte!
Olesó tartalékrészek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

WILIAM J. STILLMAN
igazgató.

Évi termelés: 362000 gép.

BUDAPEST,
V. kerület, Váci-ut 30. szám.

Képviselőnk: Rooz Testvérek, Szatmárott.

STANDARD

életbiztosító-társaság

Edinburgban, Angolhon. Alapított 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest, IV. Kossuth Lajos-u 4. Standard-p.

Évi bevétel	31.800.000 kor.
Kiutalt nyereségrészek	170.000.000 "
Vagyon	249.000.000 "
Halálesetek folytán kifizetve	500.000.000 "

A „STANDARD“ kötvényeinek nevezetesebb előnyei: Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világkötvények. A kötvények érvényben tartása díjzetések elmulasztásánál. Tőkésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Föltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi főnálás után. — Szabad háboru biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.
Vezérügynök Schiff Mór Debreczen, Bankpalota.

Főügynökség:

ZOMMER KÁROLY urnál, SZATMÁRON.

Deák-tér 6. sz. (André-ház.)

Nyilttér. *)

**MATTONI FÉLE
BUDAI
KESERŰVIZ**

legjobb hajtszer.

Kapható:

**minden gyógyszerárban és
fűszerkereskedésben.**

*) E rovat alatt közöltekért nem felelős a Szerk

és szájviz.

Fogorvosi műtermem

(Hám-János-utca 1. sz. a színház mellett) újra rendezve, készítek: egyes fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és arany foglalványon.

!!! Kivánatra szájpad nélkül !!!

Porcellán, arany, platín és cement tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabban feltalált szerekkel teljesen fájdalom nélkül.
Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos**,
orvos-fogorvos.

és szájviz.

!! Kitünő !!

**Szamárhurut, köhögés,
rekedtség, elnyálkásodás**
stb. ellen legjobb és **minden ver-**
senyt kizár a Tamásy-féle

növény-czukorka,

mely kapható: nálam, mint készítőnél, továbbá Unger Ulmann és Bossin József urak gyógyszerárában, Mertz István, Lövinger József, Szücs József, Roóz Mihály, Molnár Mihály és Kálmán Mór (Németi) urak fűszerüzletében.

1 doboz ára 20 kr.

A „HONVÉD“-hez

czimzett söresarnokban a legjobb

Kőbányai udvari ser

poharanként **10 kr.** és egy nagyon jó minőségű

márcziusi ser

poharanként **6 kr.** egy korsó **10 kr**
jó és olcsó villás reggeli kapható.

PÁSKUJ IMRE

Saját készítményű fehérneműim az ezredéves országos kiállításon jeles munka, versenyképesség és új iparág fejlesztésért milleniumi éremmel kitüntetve.

**HAZAI IPARCSARNOKA
SZATMÁRON.**

Szépességi gyepen fehérített len-vásznak, damaszk asztal- és ágyneműek gyári árakban, valamint szepes-igloi pamutvásznak és sifonok. Erdélyi gyapjuszövetek férfi öltözetekre, tavaszi, nyári, őszi és téli női és férfi felöltőkre való kelmék.

✦ Női, férfi, leány- és fiu-fehérneműek gyára. ✦

Nagy raktár a híres pécsi keztyűkből, női derékfűzőkből (Miederekből), nemez-kalapokból, sapkák, női muffok és gallérok, divatos nap- és esőernyők, nyakendők, gallérok, kézlelők stb.

Székelyföldi és bánati hazai iparcikkék. Szőttes női és férfi mosókel, mék, minden fajtájú **divatos női ruhakelmék**, reverendaanyagok férfi és gyermek posztó-kalapok, kassai harisnyák, kötött keztyűk, budai és székesfehérvári kékfestő és minden színű divatos erettonok, vollek, zefrek és battistok; kalotaszegi „varrottások”, bánati e. zékely kötények, függönyök, ág- és asztalterítők, kezdett munkák nagy választékban, szőnyegek, paplanok, pokróczok matrácok stb. stb.

Teljes menyasszonyi kelengyék

legszebb kivitelben a legrövidebb idő alatt készíttetnek.

Női és férfi ruhák és fehérneműk varratását vállalom.

Mintákat és árjegyzéket vidékre bérmentve küldök.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vöröskereszt“-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Bologne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Wallergasse 1. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciu. mok, cingulusok nagy választékban. Valamennyi készítmény a legjobb anyagból tartós és diszes kivitelben **Szövetek méter száma** is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után o lesón szállíttatnak.

○○○ Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve. ○○○